

Repertorium γραφένων ελληνικών μουσικών κωδίκων

Κωνσταντίνος Σιάχος*

konnsiax@gmail.com

Τα χειρόγραφα της Ψαλτικής Τέχνης, αποτελούν πηγή έρευνας για ποικίλους επιστημονικούς κλάδους. Όσον αφορά την επιστήμη της Ιστορίας και της Παλαιογραφίας, τα χειρόγραφα αυτά, κατέχοντας σημαντική θέση στο σύνολο των ελληνικών χειρογράφων, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ιστορία της Ελληνικής Μουσικής (Εκκλησιαστικής, Κοσμικής και Οργανικής). Οι γραφείς των μουσικών αυτών χειρογράφων, με τον γραπτό τους λόγο, διέσωσαν και παρέδωσαν στις επερχόμενες γενεές τον μουσικό αυτό πλούτο, σε χιλιάδες ανθολογίες, καλλιγραφημένες ή προχειρογραμμένες, περίτεχνα σταχυολογημένες, είτε απλά συρραμμένες. Οι γραφείς αυτοί, έως την εποχή των έντυπων εκδόσεων, αποτέλεσαν την ανθρώπινη αλυσίδα του ρωμαϊκού μουσικού πολιτισμού. Πρόσωπα γνωστά και άγνωστα, λόγιοι και ολιγογράμματοι, δάσκαλοι και μαθητές, κληρικοί και λαϊκοί, επαγγελματίες και ερασιτέχνες, συνθέτες και φιλόμουσοι, ενώθηκαν όλοι νοητά στο διάβα των αιώνων με κοινό δεσμό την αγάπη και τον σεβασμό για την μουσική τους παράδοση, με σκοπό την διαίωνα της Ψαλτικής Τέχνης και της Ελληνικής Μουσικής. Μια ιστορική επισκόπηση στο συγγραφικό τους έργο, ως εγχείρημα παρουσίασης των προσώπων και του έργου, με τελικό στόχο την σύναξή τους σε ένα Repertorium γραφένων ελληνικών μουσικών κωδίκων. Με βάση και οδηγό τους καταλόγους χειρογράφων των ελληνικών βιβλιοθηκών και όχι μόνο, παρουσιάζουμε μια ποσοστιαία καταγραφή των μουσικών κωδίκων από τον 11^ο έως τον 19^ο αιώνα, με αλφαβητική παρουσίαση των ονομάτων των γραφένων και καταγραφή του έργου τους. Παράλληλα εξετάζεται η εκτεταμένη και πλούσια κωδικογραφική δραστηριότητα στους αιώνες 17^ο έως 19^ο, ως συνέχεια, διάσωση και εξέλιξη του μουσικού πλούτου της βυζαντινής περιόδου. Τέλος, παρουσιάζονται κωδικοποιημένοι πίνακες ως προσπάθεια δημιουργίας ενός corpus κωδικογράφων της Ψαλτικής Τέχνης.

* Ο Κωνσταντίνος Γ. Σιάχος γεννήθηκε το 1988 στο Θέρμο Αιτωλίας. Πτυχιούχος του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα το 2010. Το 2008 έλαβε το Δίπλωμα Βυζαντινής Μουσικής από την Σχολή της Μητροπόλεως Αιτωλίας και Ακαρνανίας με βαθμό «Άριστα». Έχει συγγράψει τα: «Οι «εξόριστοι» Λόγιοι: Λόγιοι και Λογιοσύνη στον Μυστρά κατά την Παλαιολόγεια περίοδο (1262-1461)», «Κατάλογος Χειρογράφων Βυζαντινής Μουσικής: Κέρκυρα», «Επισκόπηση της μουσικής του Βυζαντίου». Την περίοδο 2009 - 2011 κατέγραψε δεκάδες παραδοσιακά τραγούδια της ορεινής Τριχωνίδος, καθώς και σημαντικά λαογραφικά στοιχεία του περασμένου αιώνα. Το 2009 στην Κέρκυρα, ηχογράφησε με ομάδα συνεργατών, ύμνους από τον 12ο έως τον 20ο αιώνα και το 2011 με τον χορό των «Θερμίων» ψαλτών, ηχογράφησε και ανέλαβε την γενική επιμέλεια του ψηφιακού δίσκου «Ακολουθία Υπεραγίας Θεοτόκου Τριχερούσας, Πολιούχου Φοινικούντας» για λογαριασμό της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας. Το 2012 έδωσε συνέντευξη τριών κύκλων, στον ραδιοφωνικό σταθμό της Μητροπόλεως Κερκύρας για γενικά και ειδικά θέματα του βυζαντινού μέλους. Το 2012 κατέθεσε ως ομιλητής, επιστημονική ανακοίνωση στο Ε' Διεθνές Συνέδριο του Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας. Από το 2011 είναι Πρωτοψάλτης στον Ι. Ν. Αγίων Κων/νου κ' Ελένης Καλαμάτας και διδάσκει ως ωρομίσθιος τον ταμπουρά στο Μουσικό Σχολείο της πόλης. Από το 2012 ανέλαβε Διευθυντής της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής της Ι. Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ενώ εκπονεί παράλληλα Master Λειτουργικής στο Ε.Κ.Π.Α.